

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Sítne ullum in dæmonibus gaudium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO TERTIA.

Vtrum demones bonum aliquod naturale exercere possint.

I. COMMUNIS sententia Theologorum cum S. Thoma hic q. 64. art. 2, ad 5. est negativa, demones scilicet, jam ad supplicium aeternum deputatos, nullum opus bonum, etiam naturale exercere posse, ita ut illud circumstantia aliqua, aut sine malo non videntur, & consequenter actuale aliquod peccatum eos semper committere. Hoc quoque asserere videntur Sancti Patres, & in particulari Sanctus Fulgentius de fide ad Petrum cap. 3. sic habet: In quo (scilicet igne) omnes illi pravariatores Angeli nec mala possunt unquam voluntate carere, nec pati. Idem docent Innocentius tertius, S. Prosper, Gregorius, Ignatius Martyr, & alii, & videtur diuini Litteris conforme: nam Joannis nono v. 4. dicitur: Venit nox quando nemo potest operari; & Ecclesiaste nono, versu 10. Nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos.

II. Haec vero impotentia in duobus fundatur, in primis in summa illius status miseria, ubi scilicet omnimoda est desperatio omnis omnino remedii, seu evadendi poenas, vehementissimam etiam apprehensio Dei ut hostis, utpote cujus summam offensionem gravissimis suis flagitiis incurrerunt, acerbissima insuper in voluntate tristitia de bonis amissis, praesertim beatitudine, & id genus alia. Per quam & moralis impossibilitas antecedens, seu maxima difficultas ad bonum iis provenit, & similis moralis necessitas ad malum. Hinc fit, ut Deus omne iis auxilium congruum ad bene operandum connaturalissimè negare possit: quo decreto posito, in eorum potestate non est, impotentiam tamen consequente, boni etiam naturalis quidquam praestare, esto antecedenter possint.

III. Nec tamen hinc sequitur Deum iis quasi ex proposito sceligere cogitationes incongruas ad bonum naturale; licet enim fortè in hac vita reperiri talis ordo non possit, in quo longissimo tempore cogitatio aliqua congrua naturalis non occurrat, sicut nec è contrà cogitatio efficax ad malum, at verò sicut in illo statu puerorum in limbo fieri potest, ut Deus connaturaliter iis semper det cogitationes congruas ad bonum, ita in miserrimo illo statu damnatorum, ubi nullus ordo, sed perpetuus horror inhabitat, potest Deus maximè connaturaliter praebere semper cogitationes ad bonum incongruas, idque conformiter ad illum statum, ita ut nunquam bonum aliquod morale etiam naturalis ordinis operentur, esto, ut dixi, antecedenter & simpliciter possint.

IV. Ut ergo res tota clariùs percipiatur, notandum Angelos secundum diversos status, variè in suis operationibus procedere posse. Primò itaque considerari poterunt ante lapsum, in statu vel naturae purae, vel integræ, & tunc naturaliter possunt actus suos mutare, & retractare. Secundò in statu naturae lapsæ, ante damnationem, tunc verò, licet retractare naturaliter potuissent quod fecerant, & mutare voluntatem, non tamen fructuosè, seu sufficienter ad veniam, & peccati sui remissionem consequendam. Tertio tandem in statu damnationis, & in hoc statu Molina, & alii nonnulli ita volunt demones esse ad bonum, etiam morale, seu naturale operandum insufficientes, ut dicant Deum,

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

etiam antecedenter iis ad hoc negare concursum simultaneum. Saltem dicendum esse eos ad hoc impotentes impotentiam consequente, licet simpliciter & antecedenter, ut dixi, habeant ad illud potentiam. Unde de facto nihil unquam hujusmodi praestabunt: sicut homo lapsus sine speciali auxilio gratiae non potest omnia peccata venialia vitare, haec tamen impotentia non est Physica, sed moralis tantum, ut in materia de gratia ostendam.

Unde addit Suarez hic, lib. 8. cap. 11. num. 25. & alii, animam divitis illius Lucae 16. (si tamen illa historica narratio fuerit & non parabolica, saltem ex parte, ut cum Maldonato affirmant multi) eaque fratribus petiit non ex affectu bono moraliter petiisse, nec ex amore & misericordia erga eos; sed ex inordinato affectu erga seipsum, ut ibidem sentit Beda, & S. Gregorius hom. 40. in Evangelia. Alii putant ex odio Dei id petiisse, ne scilicet Deus de suis etiam fratribus vindictam sumeret. Nec damnatorum poenitentia, quae describitur Sap. 5. fuit ex honesto motivo, sed ex timore inordinato, aut alio hujusmodi pravo affectu.

V. Anima divitiu epulis quae ratione bonum fratribus suis desideravit.

SECTIO QUARTA.

Sitne ullum in demonibus gaudium.

VOLUNT nonnulli, licet demon semper doleat, ad hunc tamen dolorem non necessitati eum antecedenter, sed ad summum consequenter. Contrarium tamen est dicendum, sive quia Deus ex sua justitia voluntatem illius ad talem actum eliciendum planè determinet (non tamen ita ut merè passivè se habeat demonis voluntas ut vult Scotus) sive quod vehemens vel bonum vel malum perfectè apprehensum (sicut poenas suas & mala apprehendunt semper & necessariò demones) potest eorum voluntatem ad actum necessitare, vel doloris vel gaudii, eliciendum.

Imò ita demonibus dolorem inesse putant aliqui, ut omne genus letitiae, & delectationis, etiam levissimae, ab iis excludant: ita Gabriel, Okam, qui, talem Bannez, Molina, Vasquez, Arrubal, Tannerus & alii. Contrarium tamen affirmant Halensis & Gregorius, estque mens Sancti Thomae hic, q. 64. art. 3. ad primum, ubi dicit dolorem & gaudium esse de diversis objectis optimè posse simul in eodem subjecto consistere, citatque in hanc rem S. Augustinum: tenet etiam Suarez hic, lib. 8. cap. 15. num. 16. licet ibidem cum Halense dicat hoc qualemque est gaudium, post diem iudicii in iis cessaturum. Ad quam sententiam confirmandam varia Scripturae & Patrum testimonia affert Suarez loco citato: sic Sanctus Augustinus à Sancto Thoma allatus lib. 2. de Genesi contra Manichaeos cap. 17. ait demonem de infelici potestate, quam in homines habet, qui Dei praeccepta contemnunt, letari, Qui, inquit, solebat antequam caderet de sublimi veritate gaudere: sic Psal. 12. v. 4. dicit Propheta, illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus, prevalui adversus eum: ubi per inimicum antonomasticè intelligit diabolum, ut exponit S. Augustinus, qui similiter de diabolo & ejus Angelis exponit quod proxime sequitur, qui erubant me exultabunt, si motus fuero: Nec delectasti inimicos meos super me Psal. 29. v. 1. & alia hujusmodi. Ex quibus deducitur gaudere & exultare demones, dum homines vincunt, & in peccata pertrahunt.

I. Demones semper, & necessariò dolent.

II. Volunt alii habere dolorem: ut nullam omnino habent beatitudinem.

Alii nihilominus tenent quoddam gaudium concedunt, post diem tamen iudicii cessaturum.

Varia scripturae testimonia ostendunt gaudium aliquod esse in demonibus.

Hh

Dicendum

III. Nihilum tam enim est solidum in damnationibus gaudium, nec nisi summa amaritudine reserpsum.

Gaudium est quies animi in bono concupiscentis.

IV. Dari simul potest gaudium de uno obiecto, & summus dolor de alio.

Dicendum itaque licet solidum aliquod, seu summam tristitiam, & amaritudinem non reserpsum gaudium contingere nequeat demonibus (quod forte sensu negant aliqui verum gaudium esse posse in damnatis, sicut in multo leuiore malo, cum Angelus Tobie dixisset, *gaudium tibi sit*, respondit Tobias, *quale gaudium mihi erit, qui in tenebris sedeo, & lunam caeli non video*) posse tamen in iis leue aliquod, & tenue gaudium reperiri: cum enim gaudium, seu delectatio aliud nihil sit, quam quies animi in bono concupiscentis, illudque bonum quod desiderant frequenter obtineant, seque illud obtinuisse cognoscant, habent obiectum sufficiens ad aliquod gaudium in seipsis excitandum, cum obiectum, quod absens causat desiderium sui, praesens seu conjunctum gaudium causat, seu delectationem, quod quis illud sit adeptus.

Nec obstat summus in iis perpetuo repertus dolor; nil enim vetat cum summo dolore de uno obiecto dari aliquod gaudium de alio: sicut in Christo simul cum gaudio beatifico existit dolor, non in sensu tantum, sed etiam in voluntate de tormentis, quae patiebatur. Quando ergo dicunt

Philosophi vehementem latitiam in nobis tollere dolorem, & e contra, est quia tollitur obiecti doloriferi apprehensio: at vero Angeli, utpote puri spiritus, ad varia simul, etiam contraria perfectissime attendunt: in hominibus autem vehemens tristitia omnem aliarum rerum considerationem, imò ipsum interdum rationis usum impedit.

Neque etiam obstat status; licet namque status beatitudinis omnem excludat tristitiam, cum bonum sit ex integra causa, sicque summum bonum omne malum excludit, & status beatitudinis dici solet *status omnium bonorum aggregatione perfectus*, sicque omnia mala necessario excludens, etiam deceptionem; cum tamen e contra certum sit statum damnationis, & summam miseriam non excludere omne bonum, non enim excludit cognitionem rerum naturalium in demonibus, utpote quibus naturalia manent integra, juxta S. Dionysium & alios. Quare ergo in voluntate habere nequeunt aliquod saltem imperfectum gaudium, status siquidem damnationis non est extensivè status summam miseriam, sed intensivè.

Angeli ad diversissima simul perfectissima attendunt.

V. Misera damnatorum conditio non excludit omne gaudium.

In damnatis naturalia manent integra.

DISPUTATIO LXXXI.

De poena demonum.

Vari circa damnatorum supplicium error.

TERTULLIANVS in Apologetico cap. 48. *animas reprobas nihil ante diem Iudicii post mortem pati docuit; existimabat siquidem animam sine corpore cruciari non posse. Philo ignem quo cruciantur demones, nihil aliud assererat esse, quam vermem conscientiae: quam sententiam multi hodie sequuntur ex hereticis. Ex catholicis etiam Catherinus lib. de premio bonorum, & supplicio malorum, ignem inferni dixit non esse verum ignem sensibilem, sed spirituales poenam, solumque ad homines a sceleribus deterrendos ignem esse appellatum.*

Certum est demones, & animas damnatorum vero igne torqueri.

Certum tamen omnino est demones, & animas damnatorum vero igne torqueri; hoc enim ubique Sacrae Literae testantur: sic Matthaei 25. vers. 41. dicitur, *Discedite a me maledicti in ignem aeternum, qui paratus est diabolo, & Angelis eius: & Apocal. 14. 18. 19. 20. & 22. infernus vocatur stagnum ignis & sulphuris, & alia huiusmodi. Hoc certum: quo autem modo ignis eos cruciat maxima est inter Auctores dissensio, qua de causa S. Augustinus lib. 12. de Civitate, cap. 10. postquam questionem illic movisset, quo pacto ignis corporalis cruciare possit rem pure spirituales, respondet, Veris, quamvis miris modis, etiam spiritus incorporeos posse poenam corporalis ignis affligi; quam ob rem nonnulli affirmant modum hunc nobis plane esse ignotum, nec alio modo respondent questioni. Conandum tamen nobis est hoc, aliqua saltem ratione, explicare.*

Veris & miris modis spiritus incorporei cruciantur.

SECTIO PRIMA.

Proponitur sententia de poena per alligationem ad ignem.

Quo pacto fiat haec alligatio ad ignem.

PRIMA itaque, eaque celeberrima hac in re sententia est, in hoc sitam esse poenam quae Angelis ab igne provenit, quod eidem alligantur, vel per intimam praesentiam, vel unionem etiam

realem affligantur, iuxta illud 2. Petri 2. versu 4. *Deus Angelis peccantibus non peperit sed rudentibus inferni detritos in tartarum tradidit.* Imò volunt aliqui eos igneis quibusdam corporibus perpetuo includendos.

Hinc ergo ingentem concipiunt dolorem, ignemque tanquam maxime sibi disconvenientem apprehendunt, cum sit contra naturalem inclinationem spiritus (cui & libertas debetur & supremus in universo locus) rei tam vili puniendis quoque hominum corporibus deputata; in loco etiam infimo,

II. Quomodo demones ab igne doliuntur & poenam percipiunt.